

Raadsbrief

Van : Burgemeester en Wethouders
Aan : Gemeenteraad
Portefeuillehouder : Wethouder J. Kramer
Zaaknummer : 157740
Datum : 21 maart 2024

Scenario's voor strategische keuze over windparken en zonnevelden

Aanleiding

De RES regio Amersfoort staat onder druk om de doelen van de RES (Regionale Energiestrategie) voor 2030 te behalen, terwijl de provincie een disbalans op het elektriciteitsnet signaleert door het gebrek aan windparken. Dit heeft geleid tot het besluit van de provincie om het instrument van een projectbesluit (voorheen bekend als Provinciaal Inpassingsplan) in te zetten als er door gemeenten vóór de zomer 2024 onvoldoende concrete en realiseerbare plannen voor windturbines en zonnevelden komen.

De provincie is bevoegd gezag voor windparken en bereidt momenteel projectbesluiten voor. Als uit de besluiten van de gemeenten onvoldoende plannen blijken zal voor de resterende opgave de projectbesluitprocedure voor één of meer windgebieden vervolgd worden.

Uit planMER (Milieu Effect Rapportage), een enquête en een burgerforum zijn binnen de provincie Utrecht 27 meest kansrijke gebieden voor windenergie samengesteld. Twee van de meest kansrijke gebieden voor wind uit de brief van de provincie d.d. 9 januari 2024 met als onderwerp "Meest kansrijke gebieden windenergie" (zie bijlage) liggen binnen de gemeente Leusden. Deze nieuwe ontwikkelingen nopen de gemeente haar bijdrage aan de RES voor zowel zonne- als windenergie te heroverwegen.

Inleiding

In 2021 stemde de gemeenteraad van Leusden ermee in om een bijdrage te leveren aan de RES onder andere met het zoekgebied voor wind langs de A28 en zon zoals beschreven in het Uitnodigingskader (raadbesluiten L271854 en L286182). Samen met 6 andere gemeenten (Amersfoort, Soest, Woudenberg, Eemnes, Baarn en Bunschoten-Spakenburg), provincie en waterschap is afgesproken vóór 2030 0,5 TWh aan windturbines, zonnevelden en grootschalige daken te realiseren. Met de komst van de nieuwe coalitie in 2022 is er een koerswijziging gekomen. Het coalitieakkoord geeft aan dat buitengebied niet bedreigd mag worden door grootschalige en industriële opwek van duurzame energie.

Klimaatwet

De RES-opgave vloeit voort uit de Klimaatwet. De Klimaatwet is vertaald naar een Klimaatplan en het Klimaatakkoord. Doelstelling is om in 2030 een reductie van 49% aan broeikasgassen te hebben gerealiseerd t.o.v. 1990 en in 2050 als Nederland klimaatneutraal te zijn. Om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn, is het doel voor 2030 bijgesteld tot 55% reductie, overeenkomstig de Europese Klimaatwet.

Het nationale doel voor elektriciteit is om in 2030 voor 70% uit hernieuwbare bronnen te

bestaan, waarvan 35 TWh op land via de RES-regio's met wind op land, met zonneparken en zonnepanelen op daken. Dit doel is goed haalbaar, concludeert het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), maar de benodigde groei aan duurzame elektriciteit voor doelen op de langere termijn stagneert. Het streefdoel van 55 TWh in 2030 komt volgens PBL niet in zicht.

Coalitieakkoord Rutte IV en provincie Utrecht

Zowel het coalitieakkoord van de regering als die van de provincie Utrecht scherpen het huidige doel voor 2030 aan tot tenminste 55% CO₂-reductie overeenkomstig de Europese Klimaatwet.

Het coalitieakkoord Leusden

Sinds het besluit in Leusden over de RES in 2021 is er met de komst van een nieuwe coalitie een andere wind gaan waaien. De coalitie zegt over zon en wind:

- *Zon en wind is in de coalitieperiode niet realistisch vanwege netcongestie.*
- *Wij omarmen de waarde van ons buitengebied. Dit mag niet bedreigd worden door grootschalige en industriële opwek van duurzame energie. Wij kiezen ervoor dit leefklimaat voor onze inwoners en onze bezoekers te beschermen. De biodiversiteit, landbouw en schoonheid van dit gebied dragen bij aan de mentale en fysieke gezondheid van mensen. En daar willen wij met z'n allen zuinig op zijn.*

Vraag van de provincie over bijdrage aan RES-bod, brief van 9 januari 2024

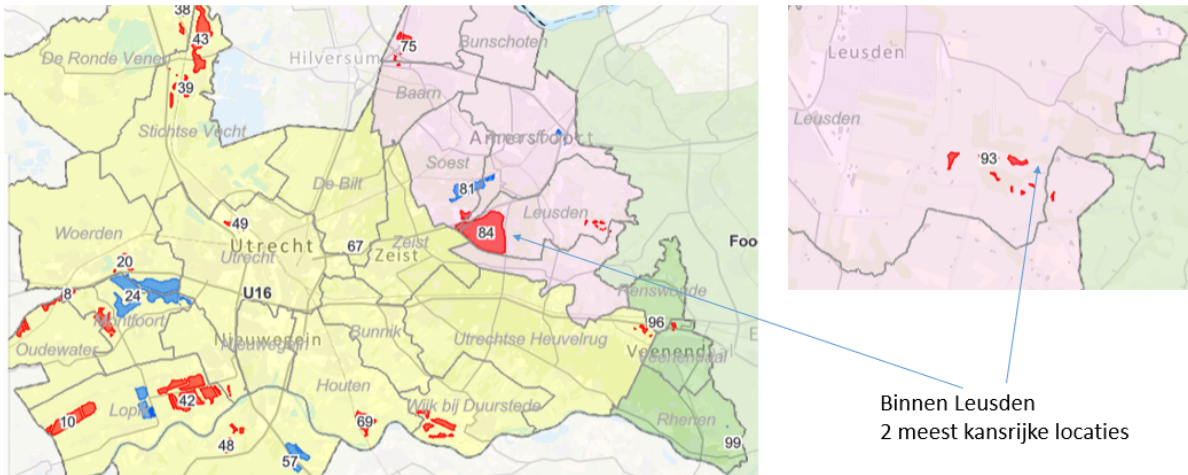
Samen met de andere RES regio's binnen de provincie Utrecht hebben de provincie, de gemeenten en de waterschappen van de RES regio's in de provincie Utrecht afgesproken dat er in 2030 2,4 TWh duurzame energie wordt opgewekt. Naast RES-regio Amersfoort geldt ook voor de andere 2 RES-regio's binnen de provincie Utrecht dat we achterblijven.

Voortgang RES regio Amersfoort

	TWh doelstelling RES	Gerealiseerd in TWh	Nog nodig
Zon op land	0,1	0,03	70-100 ha
Zon op dak	0,2	0,053	75 ha
Wind op land	0,2	0	0,2 TWh

Verder ziet de provincie dat het aantal windlocaties bij gemeenten afneemt. Dit is ongunstig voor de balans op het elektriciteitsnet. Daarom heeft de provincie in 2023 een planMER voor windgebieden binnen de provincie laten opstellen. Ook is een enquête onder inwoners uitgezet en heeft een burgerforum inbreng geleverd. Dit heeft GS van Utrecht doen besluiten om 27 meest kansrijke gebieden voor windenergie binnen de provincie te selecteren. Twee daarvan vallen binnen de gemeentegrenzen van Leusden:

- Langs de A28 Leusderheide, locatie 84 uit de planMER. In de planMER wordt uitgegaan van 6 windturbines met een opbrengst van 0,128 TWh totaal (gemeenten Leusden, Amersfoort en Soest). Het college heeft voor OER A28 in 2023 een intentieverklaring getekend voor een verkenning naar wind en zon langs de A28. Deze verkenning loopt nog.
- Omgeving Moorsterweg, locatie 93 uit de planMER. Deze locatie ligt voor een deel ook in de gemeente Woudenberg. In de planMER wordt uitgegaan van 3 windturbines met een opbrengst van 0.065 TWh.

De provincie heeft alle gemeenten de resultaten van de planMER doen toekomen met het verzoek:

Neem voor het zomerreces een raadsbesluit over een procedure voor windenergie en/of zonne-energie met daarin:

- *Specifiek gebied*
- *Bepaald aandeel opwek*
- *Een stappenplan en planning voor de ruimtelijke procedure tot vergunningverlening*
- *Realisatie voor 2030 haalbaar is*
- *Informatie vanuit Stedin dat het voor 2030 aansluitbaar is*
- *Hoe eventuele drempels voor initiatiefnemers kunnen worden gemitigeerd*
- *Hoe de uitvoering in de praktijk geborgd is*
- *Hoe men omgaat met knelpunten, o.a. uit planMER (voor ons ook OER A28)*
- *Of de gemeente zelf procedure trekt of de provincie vraagt om dit te doen.*

De brief van de provincie in samenhang met het coalitieakkoord vraagt van de gemeente opnieuw na te denken over haar bijdrage aan de RES voor zowel zonne- als windenergie.

Scenario's

We willen met u in gesprek over de nieuwe ontwikkelingen en de consequenties daarvan. Om van daar uit te komen tot een strategische keuze voor Leusden.

We stellen twee scenario's voor ter overweging:

1. Geen grootschalige en industriële opwek van duurzame energie in het buitengebied.
2. Het bevoegd gezag voor een windpark langs de A28 bij de provincie laten, onder de voorwaarden dat:
  - a. de provincie het meest kansrijke gebied Moorsterweg laat vallen als gebied voor windenergie;
  - b. de gemeente invloed heeft op de inhoud van de eisen en wensen voor het realiseren van een windpark langs de A28.

Consequenties

Om een weloverwogen keuze te maken hebben we criteria opgesteld en gewogen. De weging is geen absolute waarheid. Maar bedoeld ter inspiratie voor de discussie om te komen tot een strategische keuze. Ook is geen zwaarte toegekend aan de criteria. In de bijlage worden de beoordelingscriteria toegelicht.

Bij de weging zijn twee aannames gedaan:

- Het windpark langs de A28 gaat er sowieso komen, los van het besluit van de gemeente Leusden.
- Als we vasthouden aan het coalitieakkoord komt ook het meest kansrijke gebied Moorsterweg in beeld voor windenergie.

Criteria	Geen grootschalige opwek in buitengebied	Prov bevoegd gezag voor wind A28 onder voorwaarden*
Nakomen coalitieafspraken	+	-
Weerstand Leusdenaren	-	-
Risico projectbesluit provincie	-	+/-
Invloed op inrichting locatie	-	+
Betrouwbare partner in de regio	-	+
Gemeente neemt verantwoordelijkheid voor klimaat	-	+
Bijdrage aan balans op elektriciteitsnet	+	+
Ambtelijke capaciteit	-	-
Aantal woningen binnen 500 meter	-	-
Effect op waarden buitengebied	-	-
Effect op gezondheid en veiligheid	-	-
Effect op ecologie	-	-

*voorwaarden zoals hierboven onder Scenario's beschreven

Vervolg

Periode	Processtap	Wie
Antwoord brief provincie over bijdrage RES		
28 maart	Beeldvormende avond over strategische keuze windparken en zonnevelden.	Gemeenteraad
18 april	Beeldvormende avond over tussentijdse uitkomsten OER A28.	Gemeenteraad
16 mei	Oordeelsvorming over Raadsvoorstel Strategische keuze grootschalige zonne- en windenergie.	Gemeenteraad
23 mei	Raadsbesluit over Strategische keuze grootschalige zonne- en windenergie.	Gemeenteraad
27 juni	Raadsbesluit over antwoord op de brief van de provincie "Meest kansrijke gebieden windenergie".	Gemeenteraad
september oktober	Analyse van besluiten gemeenten en RES Amersfoort, U16 en Foodvalley in Tussenbalans 2	provincie
eind 2024	Indien nodig/gevraagd vervolg projectbesluiten (voorheen inpassingsplannen)	provincie
2025	Zomer 2025	Besluitvorming herijking RES 3.0 Gemeenteraden, provincie, Waterschap Regio Amersfoort

Bijlage

Toelichting beoordelingscriteria

Nakomen coalitieafspraken

Letterlijke tekst: "Zon en wind in coalitieperiode niet realistisch vanwege netcongestie. Wij omarmen de waarde van ons buitengebied. Dit mag niet bedreigd worden door grootschalige en industriële opwek van duurzame energie. Wij kiezen ervoor dit leefklimaat voor onze inwoners en onze bezoekers te beschermen. De biodiversiteit, landbouw en schoonheid van dit gebied dragen bij aan de mentale en fysieke gezondheid van mensen. En daar willen wij met z'n allen zuinig op zijn"

Uit de tekst van het coalitieakkoord kan worden afgeleid dat de gemeente Leusden geen windparken en zonnevelden toestaat. Ten aanzien van netcongestie is het goed te realiseren dat er een lange doorlooptijd is voor windparken tot de daadwerkelijke totstandkoming. De verwachting is dat de grote problemen met netcongestie met o.a. de verzwaring van Breukelen-Kortrijk tegen de tijd dat tot werkelijke realisatie van de windparken opgelost zijn.

Verder kunnen de resultaten naar milieueffecten de gebieden A28 en Moorsterweg inzicht geven in de bescherming van het buitengebied, mens, dier enz..

Weerstand Leusdenaren

Bij de weging is deze gekozen vanuit het perspectief van inwoners die tegen wind zijn. Bij het nakomen van het coalitieakkoord is de verwachting dat de weging positief is. Echter als gevolg van het mogelijk toepassen van de bevoegdheid voor het maken van een inpassingsplan door de provincie is de weging toch als negatief weergegeven.

Risico projectbesluit provincie

Bij een negatieve weging wordt bedoeld dat de kans groot is dat provincie haar bevoegdheid inzet op windturbines in beiden gebieden. Ook als de voorwaarde is gesteld dat de Moorsterweg uit beeld is bij de provincie is deze niet geheel positief gewogen, omdat de provincie ook kijkt naar de bijdrage van alle gemeenten in de regio aan het bod van 0,5 TWh. Als de regio achterblijft en Leusden geen zonnevelden realiseert blijft de kans voor een Projectbesluit/Inpassingsplan voor een windpark in het gebied Moorsterweg aanwezig.

Invloed op inrichting locatie

Als de gemeente vasthoudt aan geen grootschalige duurzame opwek in het buitengebied zal de invloed die wij als gemeente hebben windplannen beperkt zijn tot de formele inspraak- en bezwaarmogelijkheden. In het geval van het scenario van een windpark langs de A28 kan Leusden met het tekenen van een samenwerkingsovereenkomst invloed hebben op de eisen en wensen voor bijvoorbeeld de uit te zetten tender.

Betrouwbare partner in de regio

Deze weging is positief bij het nakomen van gezamenlijke afspraken in RES-verband. Hierbij moet opgemerkt dat in RES 1.0 de gemeente Leusden ook zonnevelden mogelijk zou maken).

Gemeente neemt verantwoordelijkheid voor klimaat

Deze weging is positief als er duurzame opwek binnen Leusden mogelijk wordt gemaakt.

Bijdrage aan balans in elektriciteitsnet

Windturbines zijn, naast zon op dak/vlak en zonnevelden, nodig voor een goede balans op het elektriciteitsnet.

Ambtelijke capaciteit

In het scenario dat de gemeente vasthoudt aan het coalitieakkoord, is in de wegging meegenomen dat inspraak en juridische procedures inzet van de gemeente vraagt.

Aantal woningen binnen 500 meter

Betreft een wegging van woningen binnen de 500 meter. Dit kunnen ook woningen zijn van niet-Leusdenaren (zie planMER). Het werkelijk aantal woningen blijkt uit nadere onderzoeken naar opstellingen van windturbines.

Effect op waarde buitengebied

Negatiever indien er meer windturbines binnen Leusden komen.

Effect op gezondheid en veiligheid

Weging vloeit voort uit het onderzoek planMER.

Effect op ecologie

Weging vloeit voort uit onderzoek planMER.